

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

2026
mart

**TOSHKENT SHAHRIDAGI TURIN
POLITEXNIKA UNIVERSITETI**

*Xalqaro ilmiy-amaliy onlayn konferensiya
materiallari to'plami*

**“GLOBAL RAQAMLI INTEGRATSIYALASHUV:
2030-YILGACHA YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHDA
TEXNOLOGIK VA INDUSTRIAL SANOATNI RIVOJLANTIRISH
ORQALI MIKRO VA MAKROIQTISODIY BARQAROR
O'SISHNI TA'MINLASH DOLZARBLIGI”**

**“GLOBAL DIGITAL INTEGRATION: THE RELEVANCE OF
ENSURING MICRO AND MACROECONOMIC SUSTAINABLE
GROWTH THROUGH TECHNOLOGICAL AND INDUSTRIAL
DEVELOPMENT IN THE TRANSITION TO A GREEN
ECONOMY BY 2030”**

**«ГЛОБАЛЬНАЯ ЦИФРОВАЯ ИНТЕГРАЦИЯ:
АКТУАЛЬНОСТЬ ОБЕСПЕЧЕНИЯ УСТОЙЧИВОГО
МИКРО- И МАКРОЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА ЧЕРЕЗ
РАЗВИТИЕ ТЕХНОЛОГИЧЕСКОЙ И ИНДУСТРИАЛЬНОЙ
ПРОМЫШЛЕННОСТИ В ПЕРЕХОДЕ К ЗЕЛЁНОЙ
ЭКОНОМИКЕ К 2030 ГОДУ»**

3-MAXSUS SON

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

*Elektron nashr.
2026-yil, mart.*

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afforovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ixamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
- 05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
- 05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
- 05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
- 05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
- 05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
- 05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
- 05.01.07 – Matematik modellash
- 05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
- 05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
- 05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
- 05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
- 05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
- 05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
- 05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
- 05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
- 05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
- 05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
- 05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
- 05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
- 10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
- 10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
- 08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 – Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 – Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 – Marketing
- 08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 – Menejment
- 08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK

Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

ICT week Uzbekistan 2025: Milliy texnologiyalar haftaligining yakunlari va ularning O'zbekiston IT-ekotizimiga ta'siri.....	16
Jumaboyev Akmaljon Sheraliyevich	
THE ROLE OF STATE FINANCIAL CONTROL IN THE EFFICIENT USE OF BUDGET FUNDS	20
Gulyor Akhmatovna Kasimova, Biybinaz Makhmut qizi Esenbaeva	
РОЛЬ ЦИФРОВЫХ ПЛАТЁЖНЫХ СИСТЕМ В ФОРМИРОВАНИИ ФИНТЕХ-ЭКОСИСТЕМЫ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	22
Шамахмудова Шоира Олег кизи	
UZBEKISTAN'S STRATEGY FOR TRANSITION TO A GREEN ECONOMY: LABOR MARKET TRANSFORMATION, CHALLENGES AND PROSPECTIVE OPPORTUNITIES.....	27
Akbarova Barno Shukhratovna, Chintemirova Diyora Shukhratovna	
MODELS FOR MANAGING EDUCATIONAL REFORMS IN THE CONTEXT OF CULTURAL DIFFERENCES.....	32
Abdulmajeed Nabeel Azouz	
4-SANOAT INQILOBINING RAQAMLI TURIZMGA TA'SIRINI BAHOLASH	38
Sevinchova Nilufar Ne'mat qizi	
КОНЦЕПТУАЛЬНАЯ МОДЕЛЬ ИНТЕГРИРОВАННОЙ СИСТЕМЫ ESG-ТРАНСФОРМАЦИИ ПРОМЫШЛЕННОГО ПРЕДПРИЯТИЯ КАК ДРАЙВЕР ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ.....	41
Ташпулатов Дильмурад Рустамович	
RAQAMLI IQTISODIYOTDA FOIZSIZ MOLIYA MEKANIZMLARINING RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.....	44
Adilov Zuxriddin Marip o'g'li	
XIZMAT KO'RSATISH TARMOG'INI RIVOJLANTIRISH VA BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH	47
Tadjimirzayev Anvar Abduvaxidovich	
RAQAMLI IQTISODIY DINAMIKANI KOMPLEKS FUNKSIYALAR YORDAMIDA MODELLASHTIRISH.....	52
Ibrohimova Nilufar Qahramon qizi	
SANOAT SEKTORIDA BARQAROR RIVOJLANISHNI TA'MINLASHDA "YASHIL" INVESTITSİYALARINING IQTISODIY AHAMIYATI.....	55
Ibragimov Zaxid Taxirovich	
LOGISTIKA PROVAYDERLARI XIZMATLARIDAN FOYDALANISH ASOSIDA TEMIR YO'L TRANSPORTI RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH.....	59
Raximov Xasan Shukurjonovich	
СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ К ИСПОЛЬЗОВАНИЮ ИНСТРУМЕНТОВ УПРАВЛЕНИЯ ПРОЕКТАМИ В РАЗЛИЧНЫХ ОТРАСЛЯХ ЭКОНОМИКИ	64
Сидиков Зиёдулло Равшанович, Холиярова Шохиста Кахрамоновна	
SUG'URTA TASHKILOTLARINING BOZOR IQTISODIYOTIDAGI AHAMIYATI	68
Azamatova G.I.	
DON MAHSULOTLARINI YETISHTIRISH VA QAYTA ISHLASHDA INVESTITSİYALAR SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	71
Po'latova Sug'diyona, S.Y.Xamidova	
MAHALLIY BUDJETLARNING DAROMAD BAZASINI KENGAYTIRISH ASOSIDA XARAJATLAR BARQARORLIGINI TA'MINLASH (SURXONDARYO VILOYATI MISOLIDA).....	74
Safarmurodova Marjona To'raqulovna	
O'ZBEKISTONDA INVESTITSIYA FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDA SOLIQ IMTIYOZLARI VA PREFERENSIYALARINING IQTISODIY AHAMIYATI.....	77
Allaberganova Kumush Javlonbek qizi, Beknazarova N.T.	

РАЗВИТИЕ OPEN BANKING КАК ДРАЙВЕР ФОРМИРОВАНИЯ КОНКУРЕНТНОЙ ФИНТЕХ-ЭКОСИСТЕМЫ В УЗБЕКИСТАНЕ	80
Эшмуротов Дониёр Ихтиёр ўғли	
NAVIGATING TAX RISKS ARISING IN THE MANAGEMENT OF ENTERPRISES.....	83
Maxmudov Rahimjon Hamid o'g'li	
DVIGATELNING TASHQI TEZLIK TAVSIFNOMASIGA DVIGATEL QUVVATI, TIRSAKLI VALINING MAKSIMAL AYLANISHLAR SONI, SOATLI YONILG'I SARFI VA SOLISHTIRMA YONILG'I SARFLARIGA TA'SIRI.....	86
Abdug'aniyev Shohruh Oxunjon o'g'li, Abdusattorov Nodirjon Abduljalil o'g'li	
FROM TRADITIONAL BANKING TO FINTECH ECOSYSTEMS: PERFORMANCE IMPLICATIONS	90
Rano Parpieva	
ZAMONAVIY SHAROITDA MEHNAT MOTIVATSIYASI NAZARIYASINI RIVOJLANTIRISHDA INSONIY MUNOSABATLAR MAKTABINING AHAMIYATI	92
Aslanov Aziz Mexmonovich	
ВОДНО-ЭКОНОМИЧЕСКИЙ КОМПРОМИСС В СИСТЕМЕ ЦУР УЗБЕКИСТАНА: ЭМПИРИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ МЕЖЦЕЛЕВЫХ КОНФЛИКТОВ	96
Салахутдинова Юлдуз Голибовна	
THE ECONOMIC IMPORTANCE OF INTERNATIONAL TRADE AND ITS ROLE IN GLOBAL GROWTH	99
Nurova Farog'at Salohiddin qizi	
AHOLINING MOLIYAVIY FIRIBGARLIKKA ALDANISH EHTIMOLINI KAMAYTIRISHDA MOLIYAVIY TA'LIMNING O'RNI.....	102
Irgashev Anvar Farxodovich	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA TASHQI SAVDONI OPTIMALLASHTIRISH VA ENERGETIKA XAVFSIZLIGINI BOSHQARISH MEKANIZMLARI.....	105
Nosirbekov Sanjarbek Toxirbekovich	
SANOATDA IQTISODIY MOLIYAVIY HISSOBOTLAR XALQARO STANDARTLARINI RAQOBATBARDOSH KORPORATIV STRATEGIYALARNI SHAKLLANTIRISHDA QO'LLASH	107
Turaboyev Ibroxim Ismoil o'g'li	
KICHIK BIZNESDA INVESTITSIYA SAMARADORLIGINI BAHOLASH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	111
Xakimov Akbar Anvarovich	
AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARI SOHASIDA NOMODDIY AKTIVLARNING IQTISODIY MAZMUN-MOHİYATI	114
Ishanqulov Izzatilla Nurillayevich	
MEHNAT HAQIDAN OLINADIGAN SOLIQLAR VA MAJBURIY TO'LOVLAR HISOBINI O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOLIQ KODEKSI ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	117
Nomozov Ilhomjon Ziyodullo o'g'li	
FINTECH TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA TIJORAT BANKLARI RAQAMLI INFRATUZILMASINI MODERNIZATSIYA QILISH	119
Hazratkulov Faxriyor Abdumuxammad o'g'li	
ОЦЕНКА ЛИДЕРСКОЙ ЗРЕЛОСТИ ОРГАНИЗАЦИЙ СФЕРЫ КУЛЬТУРЫ В УСЛОВИЯХ ТРАНСФОРМАЦИИ КРЕАТИВНОЙ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА	122
Абдусаламова Фароғат Сунатиллаевна	
STATE OF DEVELOPMENT AND DYNAMICS OF THE FRUIT PROCESSING INDUSTRY.....	125
Yusufova Laylo Gayrat kizi	
STARTAP LOYIHALARINING MILLIY IQTISODIYOTNING INNOVATSION RIVOJLANISHIDAGI ROLI.....	132
Ko'chimova Madinabonu Qaxramon qizi, Sheraliyev Nurbek Jumanazar o'g'li	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARI SAMARADORLIGI VA BOZOR QIYMATINI SHAKLLANTIRISHNING KO'P FAKTORLI MODELLARI	135
Jumatova Gulzar Maxmud qizi	

INNOVATSION RIVOJLANISHDA MEHNAT RESURSLARINING SAMARADORLIGINI HISOBLASH USULLARI.....	139
Artiqova O'g'iljon Zafar qizi	
INSTITUTIONAL FEATURES OF STATE REGULATION OF PRODUCT QUALITY MANAGEMENT	143
Atakulov Askad Raimkulovich	
TA'LIM MARKAZINING OBRO'SI VA RAQOBATBARDOSHLIGIGA MALAKALI XODIMLARNING TA'SIRINI BAHOLASH.....	146
Razzoqova Zebo Xusniddinova	
THE IMPACT OF RAPID TAX DISPUTE RESOLUTION SYSTEMS ON THE BUSINESS ENVIRONMENT AND PROSPECTS FOR THEIR DEVELOPMENT.....	149
Solihova Xumora Xasan kizi	
МОДЕЛИРОВАНИЕ МАКРОЭКОНОМИЧЕСКОГО ВЛИЯНИЯ ОБЩЕСТВА 5.0 НА УСТОЙЧИВОЕ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ СТРАН БРИКС-Т.....	153
Калдибаев Нурлан Алимжанович	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLIVAVIY SHAFFOFLIKNING INVESTITSION JOZIBADORLIKKA TA'SIRI.....	156
Kurashev Sobir Saidmurod o'g'li	
O'ZBEKISTONDA REKREATSION TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING ILMIY-AMALIY O'ZIGA XOS JIHATLARI	159
Po'latova Mavluda Sanjar qizi	
ПРИЗНАКИ ПРОБЛЕМНЫХ КРЕДИТОВ И УПРАВЛЕНИЕ ИХ КАЧЕСТВОМ.....	162
Улмасой Ахмедова Хусан кизи	
THE ECONOMIC ESSENCE OF LABOR AND ITS INTERPRETATION IN THE CONTEXT OF INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARDS.....	165
Nomozov Ilhomjon Ziyadullah ugli	
MADANIYLASHTIRILGAN GO'SHTNING QAYTA ISHLANGAN GO'SHT MAHSULOTLARI XOM ASHYOSIDA ISHTIROKI.....	168
Xaydarova Sitara Suranbay qizi	
NOMODDIY AKTIVLAR AUDITIDA RISKLARNI BAHOLASH VA AUDITORLIK DALILLARINI TO'PLASH USLUBIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH.....	170
Ishanqulov Izzatilla Nurillayevich	
MEHNAT HAQI AUDITINING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI VA XALQARO AUDIT STANDARTLARI (ISA) KONTEKSTIDAGI TALQINI.....	173
Nomozov Ilhomjon Ziyodullo o'g'li	
BANK RISKLARINING BANK FAOLIYATIDAGI AHAMIYATI, TURLARI VA XUSUSIYATLARI.....	175
Hakimova Nargiza Abduraimovna	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA TADBIQ QILISH YO'NALISHLARI VA INSTRUMENTLARI TAHLILI	180
Abdurahmonov Abdumalik Abdurashidovich	
MODERN TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF SUBJECTS ENGAGED IN MEAT PROCESSING IN THE CONTEXT OF INNOVATIVE DIRECTION.....	184
Sitara Khaydarova	
"XAVFSIZ SHAHAR" TIZIMLARIDA RAQAMLI TEKNOLOGIYALAR VA SUN'IY INTELLEKTDAN FOYDALANISH ISTIQBOLLARI.....	188
Iminov Akbarjon Odiljon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA NATIJAGA YO'NALTIRILGAN BYUDJETLASHTIRISHNI JORIY ETISHDA DAVLAT MOLIVASI STATISTIKASI: JORIY HOLAT VA ISTIQBOLLI REJALARI.....	190
Artikov Baxtiyor Maxkamovich	
DAVLAT QARZINI SAMARALI BOSHQARISH VA BARQAROR IQTISODIY RIVOJLANISHNI TA'MINLASH MEXANIZMLARI	193
Sattoriy Fayzulloh Abdijabbor o'g'li	

O'Z KAPITALI HISOBINI YURITISHDA XALQARO MOLIYAVIY HISOBOT STANDARTLARINI QO'LLASHNING NAZARIY VA AMALIY ASOSLARI	196
Axmedov Latayibxon Mamitxonovich	
BIZNES JARAYONLARINI MODELLASHTIRISH ORQALI KORXONA SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	200
Qarshiyeva Moxinur Olim qizi	
THE IMPACT OF MANAGING THE INTERREGIONAL MOBILIZATION OF QUALIFIED TEACHERS ON THE QUALITY OF EDUCATION.....	202
Karimov Dostonjon Karimovich	
O'ZBEKISTON KIMYO SANOATI KORXONALARINING IQTISODIY SAMARADORLIGI HOLATI.....	204
Suyarov Shaxzod Salim o'g'li	
ФАКТОРЫ И ПРОБЛЕМЫ ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ МЕЖДУНАРОДНЫХ ДЕНЕЖНЫХ ПЕРЕВОДОВ В УЗБЕКИСТАНЕ.	206
Гимранова О. Б.	
ASSESSING DIGITAL MATURITY IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS: AN INTEGRATED FRAMEWORK APPROACH.....	209
Berdiyev Temurbek	
ТЕОРЕТИКО-НАУЧНЫЕ ОСНОВЫ ПОВЫШЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОГО ПОТЕНЦИАЛА ПРЕДПРИЯТИЙ НЕФТЕГАЗОВОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ	213
Бекмухамедова Малика Искандарбековна	
ЭКОНОМИЧЕСКАЯ СУЩНОСТЬ И ОСОБЕННОСТИ ЦИФРОВИЗАЦИИ ФОНДОВОГО РЫНКА В УЗБЕКИСТАНЕ	218
Шомуродов Равшан Турсункулович, Юсупова Нигора Собитжон кизи	
IQTISODIYOTDA OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHNING INSTITUTSIONAL MEKANIZMLARI.....	223
Amirov Otabek Xudoyberdi o'g'li	
TRANSPORT TIZIMI IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING NAZARIY ASOSLARI.....	226
Mannonov Shoxruhmirza Abdurashid o'g'li	
AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARI SOHASIDA MOLIYAVIY NATIJALAR AUDITI METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHNING YAXLIT TIZIMI	231
Bekchanov Faxriddin Atabekovich	
FINANCING SYSTEM OF EXPORT ACTIVITIES OF SMALL BUSINESS ENTITIES IN THE IMPROVING....	234
Karamatdinova Aysawle Paraxatovna	
GENERATIV SUN'IY INTELLEKT INFRATUZILMASINING MINTAQAVIY IQTISODIYOTNI TRANSFORMATSIYA QILISHDAGI O'RNI	236
Saidov Jaloladdin Allaberganovich	
STRATEGIC INTEGRATION OF DIGITAL MARKETING TECHNOLOGIES IN SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES: DRIVERS, BARRIERS, AND ECONOMIC PERFORMANCE.....	239
Pirmatov Oybek Shovkat ugli	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASIDA KICHIK VA O'RTA BIZNESNING HUDUDIY RIVOJLANISH XUSUSIYATLARI.....	243
Reimbergenov Xurrambek Xushnudovich	
FEATURES AND PRINCIPLES OF ECONOMETRIC MODELING OF INDUSTRIAL DEVELOPMENT.....	246
Choriev Tolib Azamovich	
FEATURES OF INVESTMENT BEHAVIOUR IN THE CONTEXT OF FINTECH TECHNOLOGY DEVELOPMENT	251
Karimova Nurjakhon Olim kizi	
DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK ASOSIDA HUDUDIY INFRATUZILMAGA INVESTITSİYALARNI JALB ETISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	255
Ismoilov Azizbek Rustamjon o'g'li	

RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ELEKTRON BOZORLAR ORQALI XALQARO SAVDONI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	259
Hamroyeva Umida	
TO'QIMACHILIK KORXONALARIDA TEXNOLOGIK MODERNIZATSIYANING IQTISODIY MAZMUNI VA NAZARIY ASOSLARI.....	262
Sarimsaqov Sherzod Xamidovich	
INCREASING THE COMPETITIVENESS OF ENTERPRISES IN THE CONSTRUCTION MATERIALS INDUSTRY	268
Toshpulatov Asronbek Mutalibovich	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARINING KAPITAL BOZORI ORQALI RESURS BAZASINI KENGAYTIRISH AMALIYOTI VA ISTIQBOLLARI.....	272
Otabek Oltiboyev	
TASHQI SAVDO OPERATSIYALARIDA VALYUTA NAZORATINI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI EKSPORTNI RAG'BATLANTIRISH	275
Israilov Avazbek Rustam o'g'li	
XALQARO UNIVERSITET BOSHQARUVIDA STAKEHOLDER YONDASHUVI: ZAMONAVIY MODELLAR VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI.....	277
Tursunmuratov Sherzod Turdimuratovich	
ВОПРОСЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ МЕХАНИЗМОВ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОДДЕРЖКИ В УПРАВЛЕНИИ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬЮ СЕМЕЙНЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ.....	279
Султанов Бобирмирзо Мавлонжон угли	
TRANSPORT SOHASIDA AYOLLAR BANDLIGINI TA'MINLASH MUAMMOLARINI INTEGRATSIYALASHGAN BOSHQARUVNI TAKOMILLASHTIRISH ASOSIDA HAL ETISH	283
Abdukarimova Dilnozaxon Mamurjon qizi	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA TO'QIMACHILIK SANOATINI RIVOJLANTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	287
Nurullayeva Mexribon Muratovna	
OPTIMIZATION OF THE FOOD SUPPLY AND DELIVERY SYSTEM IN TASHKENT REGION	290
Mavlanov Sobirjon Pardabayevich	
THEORETICAL FOUNDATIONS OF SOCIAL PROTECTION AND ITS INTERRELATIONSHIP WITH SUSTAINABLE ECONOMIC DEVELOPMENT.....	293
Abduzoirov Mukhiddin, Abdulloev Amrullo, Inomjon Qudratov	
SUG'URTA XIZMATLARI BOZORINI BOSHQARISHGA OID ILMIY YONDASHUVLARNING EVOLYUTSIYASI..	299
Kurbonov S.A.	
INSTITUTIONAL FACTORS IN THE DEVELOPMENT OF WOMEN'S ENTREPRENEURSHIP IN RURAL UZBEKISTAN: AN ECONOMIC AND STATISTICAL ANALYSIS	304
Saidakbarova Ziyoda Doniyor qizi	
ФАКТОРИНГ КАК ИНСТРУМЕНТ УПРАВЛЕНИЯ ДЕБИТОРСКОЙ ЗАДОЛЖЕННОСТЬЮ ТЕКСТИЛЬНЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ	310
Дадабоева Муштари Хамидиллаевна	
QISHLOQ XO'JALIGINI RIVOJLANTIRISHDA AGROKLASTERLARNING O'RNI VA ISTIQBOLLARI	314
Berdiyev Abdumalik Hakimovich	
RAQAMLI ASALARICHILIK TEXNOLOGIYALARI SAMARADORLIGINI OSHIRISH TAMOYILLARI	318
Farmanov Jonibek Ziyadullaevich	
СУЩНОСТЬ И ОСОБЕННОСТИ УВЕЛИЧЕНИЯ КАПИТАЛИЗАЦИИ КОММЕРЧЕСКИХ БАНКОВ.....	322
Шомуродов Равшан, Жуманазаров Шахобиддин	
INVESTITSION FAOLLIKNI OSHIRISHNING MOLIYA-KREDIT MEKANIZMI: XORIJIY DAVLATLAR AMALIY TAJRIBASI	326
I. Madaminov	

TRANSPORT SOHASIDA AYOLLAR BANDLIGINI OSHIRISHNING AYOLLAR FAROVONLIGI VA IQTISODIY RIVOJLANISHGA TA'SIRI	329
Rahmatov Ziyodullo, Abdukarimova Dilnozaxon	
НАПРАВЛЕНИЯ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ УПРАВЛЕНИЯ МИГРАЦИОННЫМИ ПРОЦЕССАМИ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН НА ОСНОВЕ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ	332
Ёкубжон Тоҳиров	
ВЗАИМОСВЯЗЬ ВЫБРОСОВ CO ₂ , ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ И ДОСТУПА К ЧИСТОМУ ТОПЛИВУ И ТЕХНОЛОГИЯМ С РАСХОДАМИ НА ЗДРАВООХРАНЕНИЕ В УЗБЕКИСТАНЕ: ЭКОНОМЕТРИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ	336
Эркинбаева Камила Жавланбековна	
ВЛИЯНИЕ НЕФТЯНОЙ ЗАВИСИМОСТИ И УРОВНЯ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ НА ЭНЕРГЕТИЧЕСКИЙ РИСК УЗБЕКИСТАНА: ЭКОНОМЕТРИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ.....	341
Эркинбаева Камила, Бекзод Кузибаев	
МЕХАНИЗМ РЕАЛИЗАЦИИ ТУРИСТСКИХ ПРОДУКТОВ НА ОСНОВЕ МЕСТНЫХ СООБЩЕСТВ	347
Абзалова Нозимахон Нодирбек кизи	
THE ROLE OF DIGITAL PLATFORMS IN CONDUCTING ELECTRONIC SALES OF ENTERPRISE PRODUCTS	350
Tuychiyev Shavkatjon Shokirali o'g'li	
LATENT DEMAND AND THE CAPACITY ILLUSION IN RAIL TRANSPORT	354
Kurambayev Alisher Saburbayevich	
TIJORAT BANKLARINING INVESTITSIYA PORTFELINI "YASHILLASHTIRISH" VA EKOLOGIK LOYIHALARNI MOLIALASHTIRISHNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	357
Soliyev Muhammad Umar Baxromjon o'g'li	
SCENARIO FORECASTING OF TEXTILE SECTOR DEVELOPMENT	361
Nurullayeva Mexribon Muratovna	
AHOLI DAROMADLARINI SHAKLLANTIRISH VA ULARNING TURMUSH DARAJASIGA TA'SIRINI TAKOMILLASHTIRISH.....	365
Abidova Shahnoza Abduvaliyevna	
INFRATUZILMA LOYIHALARINI MOLIALASHTIRISHDA TASHABBUSLI BUDJET MEXANIZMINING O'RNINI	367
Yarbazarov Shavkat Butayevich	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA BARQAROR IQTISODIY RIVOJLANISH MEXANIZMLARI	370
Usanova Feruza, Muratov Shukrullo	
THE IMPACT OF CUSTOMER TRUST ON PURCHASE DECISIONS IN E-COMMERCE.....	372
Maxmudova Munisaxon Abbas qizi	
ACTIVITY-BASED COSTING IN RAILWAY PASSENGER TRANSPORT	376
Eshboyev Ulugbek Farxodovich	
MOLIYAVIY INVESTITSIYALARNING TIJORAT BANKLARI INVESTITSIYA FAOLIYATIDAGI IQTISODIY AHAMIYATI	380
Primova Dilafruz To'liqinovna	
INSTITUTIONAL DETERMINANTS OF THE SHADOW ECONOMY AND THEIR IMPACT ON HOUSEHOLD WELFARE	382
Afenov Nursultan Nugmatillaevich	
DEVELOPING A DIGITAL PLATFORM MODEL FOR THE DEVELOPMENT OF THE SERVICE SECTOR IN TASHKENT CITY	386
Abikayumov Bekzod Turdiniyozovich	
TIJORAT BANKLARI CHAKANA XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI.....	390
Axmedov Sardorbek Abdukarim o'g'li	

ASSESSING UNIVERSITY DIGITAL MATURITY AS A DRIVER OF INTERNATIONAL COMPETITIVENESS: IMPROVING THE EVALUATION MECHANISM	395
Kungratov Ilmurod Kuzibay ugli	
ENHANCING THE EFFICIENCY OF MARKETING PROJECT MANAGEMENT THROUGH ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE DIGITAL ECONOMY	398
Xushnoza Abdulazizova Abduhayot qizi	
INVESTITION FAOLLIK MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	401
Asatova Shahzodaxon Zabixillo qizi	
THE ECONOMIC ESSENCE AND MODERN REQUIREMENTS OF THE FOOD SUPPLY CHAIN.....	404
Mavlanov Sobirjon Pardabayevich	
SANOAT KORXONALARIDA JAMOANI BOSHQARISH JARAYONINI TAKOMILLASHTIRISH.....	409
Xusanova Malohat Mingnorovna	
FINITE ELEMENT INVESTIGATION OF THE DYNAMIC DEFORMATION OF SINGLE-LAYER ISOTROPIC PLATES INTERACTING WITH A VISCOELASTIC MEDIUM	411
Butayev R.B., Mirzoyeva G.T., Nabiyeu B.E., Karimova S.T.	
XITOI VA O'ZBEKISTON SANOAT IQTISODIYOTI: RIVOJLANISH TENDENSIYALARI, QIYOSIY TAHLIL VA STRATEGIK ISTIQBOLLAR	416
Babadjanova Nozima, Madraximova Gulasal	
ЭКСПЕРТИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА ФОТОЭЛЕКТРИЧЕСКОЙ СОЛНЕЧНОЙ ЭЛЕКТРОСТАНЦИИ МОЩНОСТЬЮ 1 МВт.....	418
Anarbaev A.I., Bahodirova M.T.	
ASALARICHILIK TARMOG'INI RIVOJLANTIRISHDA KOOPERATSIYA MUNOSABATLARINING AHAMIYATI	425
Aytimbetova Bibizura Qoyshibekovna	
МЕХАНИЗМЫ УПРАВЛЕНИЯ РИСКАМИ В АГРОПРОМЫШЛЕННОМ СЕКТОРЕ УЗБЕКИСТАНА.....	428
Нуруллаева Гулнара Коптлеуовна	
INNOVATION-INVESTITION TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHNING XORIJIY TAJRIBASI	432
Sh. Bayramova	

INNOVATION-INVESTITION TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHNING XORIJIY TAJRIBASI

Sh. Bayramova

TDIU "Iqtisodiyot nazariyasi" kafedrasida mustaqil tadqiqotchisi

Annotatsiya. Mazkur tezisda innovatsion-investitsion tadbirkorlikni rivojlantirishning xorijiy tajribasi Janubiy Koreya, Germaniya, Xitoy va Singapur misolida tahlil qilingan. Ushbu mamlakatlarda innovatsion tadbirkorlikni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash, startaplarni moliyalashtirish, texnologiyalar transferi va ilm-fan hamda biznes hamkorligi mexanizmlari yoritilgan. Xorijiy tajribani umumlashtirish asosida innovatsion-investitsion tadbirkorlikni rivojlantirish bo'yicha tegishli xulosalar shakllantirilgan.

Kalit so'zlar: innovatsion-investitsion tadbirkorlik, innovatsiya, investitsiya, startup, ITTKI, texnologiyalar transferi, davlat qo'llab-quvvatlashi, xorijiy tajriba.

Abstract. This thesis analyzes foreign experience in developing innovative and investment entrepreneurship using the examples of South Korea, Germany, China, and Singapore. The mechanisms of state support for innovative entrepreneurship, startup financing, technology transfer, and cooperation between science and business in these countries are examined. Based on the generalization of foreign experience, relevant conclusions on the development of innovative and investment entrepreneurship are formulated.

Keywords: innovative and investment entrepreneurship, innovation, investment, startup, R&D, technology transfer, state support, foreign experience.

Аннотация. В тезисе проанализирован зарубежный опыт развития инновационно-инвестиционного предпринимательства на примере Южной Кореи, Германии, Китая и Сингапура. Рассмотрены механизмы государственной поддержки инновационного предпринимательства, финансирования стартапов, трансфера технологий и взаимодействия науки и бизнеса в этих странах. На основе обобщения зарубежного опыта сформулированы соответствующие выводы по развитию инновационно-инвестиционного предпринимательства.

Ключевые слова: инновационно-инвестиционное предпринимательство, инновации, инвестиции, стартап, НИОКР, трансфер технологий, государственная поддержка, зарубежный опыт.

KIRISH

Innovatsion-investitsion tadbirkorlikni rivojlantirishning xorij amaliy tajribasini o'rganish zamonaviy iqtisodiyotda davlat, biznes va ilmiy-tadqiqot sektori o'rtasidagi institutsional o'zaro aloqalarni takomillashtirish uchun muhim nazariy-amaliy ahamiyatga ega. Jahon amaliyoti shuni ko'rsatadiki, innovatsion tadbirkorlikning barqaror o'sishi tasodifiy bozor jarayoni emas, balki maqsadli davlat siyosati, moliyaviy instrumentlar diversifikatsiyasi, texnologiya transferi infratuzilmasi va xususiy kapitalni rag'batlantiruvchi qoidalar tizimi asosida yuzaga keladi.¹

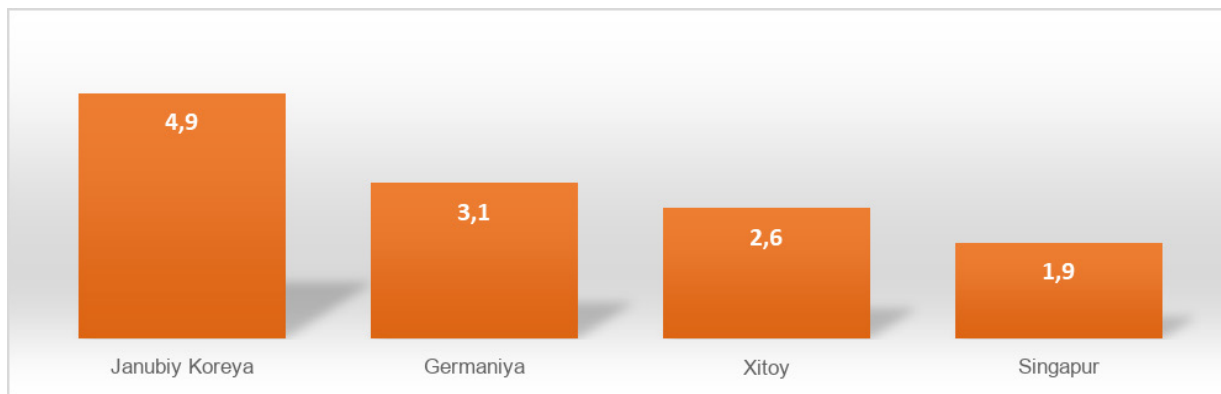
Xorijiy tajribani tahlil qilishda mamlakatlarning rivojlanish modellari, davlat boshqaruvi uslubi va innovatsion ekotizim yetukligi turlicha ekanini hisobga olish zarur. Shu sababli mazkur paragrafda innovatsion-investitsion tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlashning to'rtta turli modeli Janubiy Koreya, Germaniya, Xitoy va Singapur tajribasi qiyosiy ravishda o'rganiladi. Ushbu mamlakatlar tanlovi quyidagi mezonlar asosida amalga oshirildi: birinchidan, davlat ishtirokining turli shakllari; ikkinchidan, innovatsion siyosatning institutsional rivojlanganlik darajasi; uchinchidan, amaldagi natijalarning aniq statistik ko'rsatkichlarda aks etishi; to'rtinchidan, mazkur tajribalardan O'zbekiston uchun tatbiqiy xulosa chiqarish imkoniyati.² 1-rasmda mamlakatlarda ichki yalpi mahsulotga nisbatan ilmiy-tadqiqot va tajriba-konstruktorlik ishlari xarajatlarining ulushi keltirilgan. Ushbu ko'rsatkich innovatsion-investitsion tadbirkorlik rivojlanganlik darajasining muhim indikatorlaridan biri hisoblanadi. Chunki yuqori R&D sarflari davlat va xususiy sektor tomonidan yaratilgan bilimlar bazasi kengayishini, startup va

1 OECD. OECD SME and Entrepreneurship Outlook 2023. — Paris: OECD Publishing, 2023. — URL: <https://www.oecd.org/industry/smes/oecd-sme-and-entrepreneurship-outlook-2023-34907e9c-en.htm>

2 World Bank. Research and development expenditure (% of GDP). — World Development Indicators. — URL: <https://data.worldbank.org/indicator/GB.XPD.RSDV.GD.ZS>

texnologik kompaniyalar uchun yangi g'oyalarni zaxirasi paydo bo'lishini anglatadi.

1-rasm. Tanlangan mamlakatlarda ITTKI xarajatlarning YalMga nisbati, %³

1-rasm ma'lumotlari innovatsion tadbirkorlik uchun resurs bazasi yaratishda Janubiy Koreya va Singapur kabi mamlakatlar davlatining faol strategik pozitsiyasini tasdiqlaydi. Janubiy Koreyada ushbu ko'rsatkich qariyb 5 foizga yaqinlashgan bo'lib, bu mamlakatda ilmiy-tadqiqot va innovatsion faoliyatga yuqori darajada resurs yo'naltirilayotganini ko'rsatadi. Germaniyada R&D xarajatlari 3 foizdan yuqori darajada barqaror saqlanmoqda. Xitoyda esa mazkur ko'rsatkich nisbatan pastroq bo'lsa-da, uning yirik iqtisodiy ko'lamli tufayli mutlaq sarflar hajmi juda katta. Singapurda yuqori malakali inson kapitali, raqamli infratuzilma va xalqaro biznes muhiti innovatsion sarmoyalar samaradorligini oshirib beradi.⁴ Janubiy Koreya tajribasi innovatsion-investitsion tadbirkorlikni rivojlantirishda davlatning strategik koordinator, dastlabki xavfni taqsimlashda ishtirok etuvchi va texnologik modernizatsiyani moliyaviy rag'batlantiruvchi subyekt sifatida ishtirokining muhimligini ko'rsatadi.⁵ Koreyaning TIPS dasturi, ayniqsa, innovatsion-investitsion tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash vositalaridan biri sifatida ajralib turadi. Ushbu modelda xususiy akselerator yoki investor tomonidan saralangan startapga davlat tomonidan grant, ITTKI mablag'i, tijoratlashtirish va globalashuv uchun qo'shimcha moliyaviy paket taqdim etiladi. Bu esa davlat mablag'larining manzilliligi va xususiy kapitalning multiplikativ ta'sirini kuchaytiradi.⁶

Germaniya tajribasi esa innovatsion-investitsion tadbirkorlikni rivojlantirishda sanoat, universitet va tadqiqot tashkilotlari kooperatsiyasiga asoslangan «tarmoqli-institutsional» model sifatida ahamiyatlidir. Germaniyada High-Tech Strategy, EXIST dasturi, KfW bank guruhining startap moliyasi, Fraunhofer jamiyati hamda mahalliy klasterlar innovatsiya siyosati asosini tashkil etadi.⁷ EXIST dasturi universitet va ilmiy markazlarda yaratilgan g'oyalarni startapga aylantirishga qaratilgan. Unda talabalar, tadqiqotchilar va professor-o'qituvchilar jamoalariga biznes-reja tayyorlash, prototip ishlab chiqish va kompaniyani tashkil etish bosqichida grant va konsultatsion maslahat ko'magi ko'rsatiladi. Bu mexanizm innovatsiya manbai bo'lgan universitet bilan tijoratlashtirish subyekti bo'lgan tadbirkorlik o'rtasidagi institutsional uzilishni kamaytiradi.⁸

Germaniya modelida Fraunhofer institutlari alohida o'rin tutadi. Ularning amaliyoti fundamental ilm-fan bilan bozor ehtiyojlari o'rtasidagi «ko'pri» vazifasini bajaradi: sanoat korxonalariga shartnoma asosida tadqiqot xizmatlari ko'rsatiladi, yangi texnologiyalar sinovdan o'tkaziladi va korxonalarning innovatsiyaga sarmoya kiritish risklari pasaytiriladi. Natijada innovatsiya tadbirkorlikdan ajralgan sohaviy faoliyat emas, balki ishlab chiqarish tizimining doimiy qismiga aylanadi.⁹

Xitoy tajribasi innovatsion-investitsion tadbirkorlikni rivojlantirishda davlatning keng ko'lamli sanoat siyosati, hududiy maxsus zonalar va davlat ishtirokidagi investitsiya fondlari orqali harakat qilishini ko'rsatadi. Xitoyda Torch Program, milliy yuqori texnologiyali zonalar, hududiy yo'naltiruvchi investitsiya fondlari (guidance funds), sanoat parklari va raqamli platformalar yangi texnologiya korxonalari o'sishining muhim institutsional tayanchi hisoblanadi.¹⁰ Xitoy amaliyotining muhim jihati — innovatsion-investitsion tadbirkorlikni hududiy

3 Manba: World Bank ma'lumotlari asosida muallif ishlanmasi.

4 Всемирный банк. Расходы на исследования и разработки (% от ВВП) [Research and development expenditure (% of GDP)]. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/GB.XPD.RSDV.GD.ZS>

5 Министерство малого и среднего бизнеса и стартапов Республики Корея (Ministry of SMEs and Startups). Политика и программы поддержки стартапов [Policy and programs for startups]. URL: <https://www.mss.go.kr>

6 TIPS Program Korea. Официальный обзор программы [Official overview]. URL: <https://www.jointips.or.kr>

7 Германия Федерал Хукумати. «High-Tech Strategy 2025» «Юкори технологиялар стратегияси — 2025» [High-Tech Strategy 2025]. URL: <https://www.hightech-strategie.de>

8 Германия Федерал Хукумати. «High-Tech Strategy 2025» «Юкори технологиялар стратегияси — 2025» [High-Tech Strategy 2025]. URL: <https://www.hightech-strategie.de>

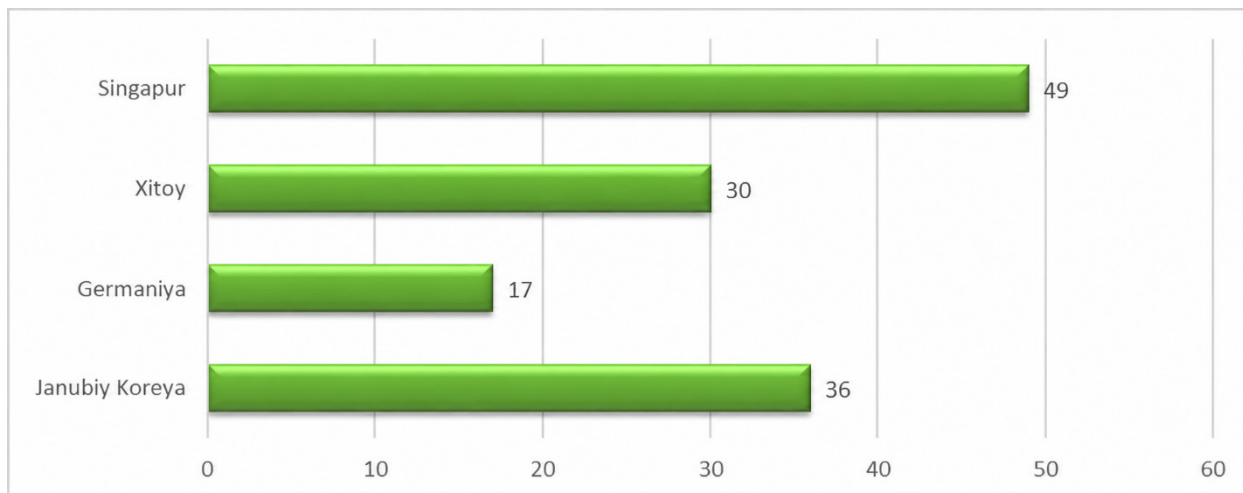
9 Fraunhofer-Gesellschaft. Миссия ва технологияларни трансфер қилиш модели [Mission and transfer model]. URL: <https://www.fraunhofer.de>

10 Хитой Халқ Республикаси Фан ва технологиялар вазирлиги / Torch Center. Миллий юкори технологиялар зоналари [National High-Tech

markazlar orqali rivojlantirishdir. Chjunguansun, Shenchjen, Suchjou va Shanxay kabi innovatsion hududlarda soliq yengilliklari, arzon infratuzilma, startap inkubatsiyasi, patentlash xizmatlari, eksportga chiqish kanallari va yirik davlat-xususiy fondlar to'plangan. Bunday hududiy aglomeratsiyaga asoslangan model innovatsiyaning hududiy konsentratsiyasini kuchaytiradi va biznes uchun tranzaksion xarajatlarni qisqartiradi.¹¹

Singapur modelining yana bir ustun jihati — davlat yordamining raqamlashtirilgan, ochiq va tezkor ekanidir. Korxonalar aksariyat xizmatlardan yagona elektron platformalar orqali foydalanadi, qo'llab-quvvatlash choralarga ariza berish, baholash va monitoring jarayonlari qisqartirilgan. Bu esa tadbirkorlikda institutsional ishonchni oshiradi va innovatsion loyihalarning vaqt xarajatini kamaytiradi.

2-rasmda tanlangan mamlakatlarda yuqori texnologiyali mahsulotlar eksportining sanoat eksportidagi ulushi qiyosiy tarzda keltirilgan. Mazkur ko'rsatkich innovatsion-investitsion tadbirkorlikning amaliy iqtisodiy natijalarini baholashda muhim, chunki u yangi texnologiya, ilmiy bilim va sarmoyaning tashqi bozorda raqobatbardosh tovarga aylana olganini ko'rsatadi.

2-rasm. Mamlakatlarda yuqori texnologiyali mahsulotlar eksporti ulushi, %¹²

2-rasm ma'lumotlari innovatsion-investitsion tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash siyosatining natijasi faqat startaplar soni bilan emas, balki yuqori texnologiyali mahsulotlarni ishlab chiqarish va eksport qilish qobiliyati bilan ham baholanishi lozimligini ko'rsatadi. Singapur va Janubiy Koreyada mazkur ko'rsatkichning yuqoriligi texnologik ishlab chiqarish, logistika va global qiymat zanjirlariga chuqur integratsiya bilan bog'liq. Xitoyda ham yuqori texnologiyali eksport ulushi sezilarli darajada yuqori bo'lib, bu mamlakatning sanoat bazasi va innovatsion tadbirkorlikni keng ko'lamda rivojlantirish strategiyasi samarasini ifodalaydi. Germaniyada ulush nisbatan pastroq bo'lsa-da, bu mamlakat yuqori sifatli mashinasozlik, sanoatni avtomatlashtirish va ilg'or muhandislik sohalarida yuqori qo'shilgan qiymatli eksportni ta'minlab kelmoqda.¹³

XULOSA VA TAKLIFLAR

Bizning fikrimizcha, xorij amaliy tajribasini umumlashtirish quyidagi to'rtta metodologik xulosaga olib keladi. Birinchidan, innovatsion-investitsion tadbirkorlikni rivojlantirishda davlatning vazifasi faqat moliyaviy resurs ajratish emas, balki xususiy kapital, ilmiy muassasa va bozor o'rtasidagi koordinatsiyani tashkil etishdan iborat. Ikkinchidan, davlat moliyasi yuqori riskli segmentlarga yo'naltirilib, xususiy investor uchun signal va kafolat vazifasini bajarishi maqsadga muvofiq. Uchinchidan, qo'llab-quvvatlash siyosati umumiy emas, balki loyihaning bosqichiga, tarmoq xususiyatiga va eksport salohiyatiga qarab differentsiatsiyalashgan bo'lishi lozim. To'rtinchidan, natijadorlikni baholashda sarflangan mablag' emas, balki jalb qilingan xususiy investitsiya, patent, prototip, yangi kompaniya, eksport va mehnat unumdorligi kabi indikatorlarga ustuvor e'tibor qaratish maqsadga muvofiq.

Zones]. URL: <https://www.chinatorch.gov.cn>

11 Хитой Халқ Республикаси Давлат кенгаши. Инновацион ривожланишга йўналтирилган сиёсат чоралари [Policies for innovation-driven development]. URL: <https://english.www.gov.cn>

12 Manba: World Bank ma'lumotlari asosida muallif ishlanmasi.

13 Всемирный банк. Высокотехнологичный экспорт (% от экспорта промышленной продукции) [High-technology exports (% of manufactured exports)]. <https://data.worldbank.org/indicator/TX.VAL.TECH.MF.ZS>

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. OECD. OECD SME and Entrepreneurship Outlook 2023. — Paris : OECD Publishing, 2023. — 484 p. — DOI: 10.1787/342b8564-en. — URL: https://www.oecd.org/en/publications/oecd-sme-and-entrepreneurship-outlook-2023_342b8564-en.html (murojaat sanasi: 22.09.2026).
2. World Bank. Research and development expenditure (% of GDP) // World Development Indicators. — URL: <https://data.worldbank.org/indicator/GB.XPD.RSDV.GD.ZS> (murojaat sanasi: 22.09.2026).
3. Ministry of SMEs and Startups of the Republic of Korea. Growth Support for Tech Startups // Ministry of SMEs and Startups. — URL: <https://www.mss.go.kr/site/eng/contents/view.do?menuCd=20301040000002019110612&siteCd=eng> (murojaat sanasi: 22.09.2026).
4. TIPS Program Korea. Tech Incubator Program for Startup : official website. — URL: <https://www.jointips.or.kr> (murojaat sanasi: 22.09.2026).
5. The Federal Government of Germany. Report on the High-Tech Strategy: Research and Innovation that Benefit the People // The Federal Government. — 16 June 2021. — URL: <https://www.bundesregierung.de/breg-en/service/archive/report-high-tech-strategy-1930002> (murojaat sanasi: 22.09.2026).
6. EXIST. EXIST Startup Grant : programme for innovative start-ups from universities and research institutions. — URL: <https://exist.de/en/programm/gruendungsstipendium/> (murojaat sanasi: 22.09.2026).
7. Fraunhofer-Gesellschaft. Technology Transfer // Fraunhofer-Gesellschaft. — URL: <https://www.fraunhofer.de/en/research/range-of-services/technology-transfer.html> (murojaat sanasi: 22.09.2026).
8. Torch High Technology Industry Development Center. National High-Tech Industrial Development Zones // Ministry of Science and Technology of the People's Republic of China. — URL: <https://www.chinatorch.gov.cn> (murojaat sanasi: 22.09.2026).
9. State Council of the People's Republic of China. High-tech zones lead innovative growth over past decade // The State Council of the People's Republic of China. — 15 September 2022. — URL: https://english.www.gov.cn/english.www.gov.cn/statecouncil/ministries/202209/15/content_WS63227abbc6d0a757729dffa.html (murojaat sanasi: 22.09.2026).
10. Singapore Economic Development Board. Singapore Innovation Ecosystem: Innovation for Business Growth // EDB Singapore. — URL: <https://www.edb.gov.sg/en/our-industries/innovation.html> (murojaat sanasi: 22.09.2026).
11. World Bank. High-technology exports (% of manufactured exports) // World Development Indicators. — URL: <https://data.worldbank.org/indicator/TX.VAL.TECH.MF.ZS> (murojaat sanasi: 22.09.2026).

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100